

Spalničky

nejsou exotickým onemocněním a nepostihují jen děti

Co jsou spalničky?

Spalničky jsou vysoce nakažlivé onemocnění – každý vnímavý jedinec, který se setká s virem spalniček, téměř s jistotou onemocní. Virus spalniček se šíří vzduchem vdechnutím, kýcháním a kašláním. Virus spalniček může ve vzduchu a na površích přetrvat až dvě hodiny.

Zdrojem nákazy je vždy nakažený člověk.

Průběh spalniček ve svém začátku připomíná nachlazení. Nakažený člověk má rýmu, kašel, zanícené oční spojivky a trpí světloplachostí. Postupně dochází ke zvyšování tělesné teploty a vzniku vyrážky. Někteří z nemocných mohou také trpět průjmem, zánětem plic, průdušek, středního ucha či centrálního nervového systému. Závažné případy se mohou objevit zejména u dětí, nebo u jedinců s oslabeným imunitním systémem. [1; 2]

Kde se spalničky vyskytují?

Spalničky jsou stále ještě v mnoha zemích běžným onemocněním. Vyskytují se na **Středním východě**, v **Pacifiku** a také v **Asii**. I v některých zemích **Evropy** se nadále vyskytují lokální epidemie. Od ledna do konce dubna 2017 bylo v Evropě hlášeno již **4 674 onemocnění spalničkami**. Hlášen je zvýšený výskyt spalniček zejména v Rumunsku, ale také v Itálii, Belgii, Německu, Spojeném království, Francii, či Španělsku. Onemocnění se však objevilo i v dalších evropských zemích včetně České republiky. (pro země Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, zdroj ECDC, TESSy). [3]

Jak se nákaze bránit během cest?

Pokud jsme nebyli očkováni, nebo pokud si nejsme jisti, zda jsme byli očkováni, je vhodné se nechat naočkovat.

Jelikož se spalničky šíří vzduchem, dodržujte zásady respirační hygieny a hygieny rukou:

- Často si umývejte ruce.
- Pokud nemáte k dispozici vodu a mýdlo, používejte antibakteriální gely či ubrousky.
- Nedotýkejte se zbytečně svých úst, nosu a očí. Pokud se obličeje dotknout potřebujete, pak jen čistýma rukama.
- Při kašláním a kýchání si zakrývejte nos a ústa jednorázovým kapesníkem, ne však pouze svojí rukou.
- Snažte se vyhnout užšímu kontaktu, jako je objímání, či polibek (i při zdravení), s nemocnými. Patří sem i vyhnutí se společného používání příboru, sklenek či hrníčků během jídla a pití. [1;5;6]

Šíření spalniček napomáhá i cestování...

V roce 2016 cestovalo městskou hromadnou dopravou 2,28 miliardy osob – průměrně ujeli 7,6 km, po českých železnicích více než 179 miliónů osob.

Pražské letiště V. Havla odbavilo 13 751 509 cestujících, evropská letiště odbavila více jak 2 miliardy cestujících a letecky bylo na celém světě v roce 2015 přepraveno 3,5 miliardy cestujících. [7; 8; 9; 10]

Obr. 1 Spalničky [11]

Jak se nákaze bránit?

Nejúčinnější ochranou proti spalničkám je očkování.

V ČR se v rámci pravidelného očkování podává první dávka vakcíny dětem od 15. měsíce věku, druhá dávka se podává za 6-12 měsíců po podání první dávky. Očkovat lze i v dospělosti. [3]

Kdo je nejvíce ohrožen?

Zejména malé děti, které ještě nemohou být očkovány. Ohroženy jsou také osoby, s oslabenou imunitou nebo také osoby, které nemají z jakýchkoli důvodů dostatečnou hladinu ochranných protilátek po očkování. [4]

Zdroje:

1. Measles. Centers for disease control and prevention [online]. [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/diseases/measles>
2. Spalničky – význam onemocnění a aktuální situace v Evropě [online]. 2017. , 7 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/2017_Spalničky_vznam_onemocneni_a_aktualni_situace.pdf
3. <http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/immunisation/pages/european-immunisation-week.aspx>
4. Measles. World Health Organization [online]. [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.who.int/topics/measles/en/>
5. <https://www.mzcr.cz/Soubor.ashx?SouborID=23237&typ=application>
6. Spalničky a jejich aktuální výskyt v Evropě. Ministerstvo zdravotnictví [online]. 2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/spalničky-a-jejich-aktualni-vyskyt-v-čr%20a-evrope-13660_5.html?
7. Svaz cestujících ve veřejné dopravě [online]. [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.svazcestujících.cz/>
8. Osobní doprava - časové řady. Český statistický úřad [online]. 2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/2017/osobni_doprava_casove_řady
9. Redakce. Patria Online. : Počet cestujících na letištích v Evropě loni stoupl o pět procent [online]. [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodaistvi/3456465/pocet-cestujících-na-letištích-v-evrope-loni-stoupl-o-pet-procent.html>
10. Air Navigation report [online]. 2016. , 20 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: https://www.icao.int/airnavigation/Documents/CAO_AN%202016_final_19July.pdf#11
11. Obr. 1 Spektrum zdraví [online]. [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.spektrumzdravi.cz/academy/spalničky>